

**ZAPROSZENIE DO ZGŁASZANIA UWAG
DOTYCZĄCYCH OCENY**

TYTUŁ OCENY	Fundusz modernizacyjny – pierwsza ocena zasad działania
WIODĄCA DG I ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ	Dyrekcja Generalna ds. Działań w dziedzinie Klimatu (DG CLIMA) – Dział C2
ORIENTACYJNY HARMONOGRAM (PLANOWANE TERMINY ROZPOCZĘCIA I ZAKOŃCZENIA)	Planowany termin rozpoczęcia: IV kwartał 2024 r. Planowany termin zakończenia: I kwartał 2026 r.
INFORMACJE DODATKOWE	Strona internetowa funduszu modernizacyjnego: https://modernisationfund.eu/
<i>Dokument przeznaczony wyłącznie do celów informacyjnych. Nie przesądza on o ostatecznej decyzji Komisji co do tego, czy inicjatywa ta zostanie zrealizowana, ani o jej ostatecznej treści. Wszystkie opisane tu elementy inicjatywy, w tym jej harmonogram, mogą ulec zmianie.</i>	

A. Kontekst polityczny, cel i zakres oceny

Kontekst polityczny

Fundusz modernizacyjny jest finansowany z dochodów z unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS), a jego celem jest wspieranie modernizacji systemów energetycznych i poprawa efektywności energetycznej w 13 państwach członkowskich UE o niższych dochodach. Fundusz ma funkcjonować w latach 2021–2030. Ma on pomóc państwom członkowskim będącym beneficjentami w osiągnięciu ich celów w zakresie energii i klimatu poprzez wspieranie projektów zgodnych z zasadami pomocy państwa. Jego działanie podlega prostemu procesowi kontroli na szczeblu UE. Po ostatnim przeglądzie EU ETS w 2023 r. państwami członkowskimi będącymi beneficjentami są: Bułgaria, Czechy, Estonia, Grecja, Chorwacja, Łotwa, Litwa, Węgry, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowenia i Słowacja.

Szacuje się, że do 2030 r. fundusz modernizacyjny będzie miał do dyspozycji 58 mld EUR (przy założeniu, że opłata emisyjna wyniesie 75 EUR za tonę). Od czasu jego utworzenia w 2021 r. zatwierdzono 205 projektów i programów, a państwom członkowskim będącym beneficjentami wypłacono odpowiednią kwotę w wysokości 15,5 mld EUR. Wdrażanie funduszu zależy przede wszystkim od państw członkowskich, które wybierają inwestycje mające otrzymać wsparcie. Do zatwierdzenia inwestycji wymagana jest kontrola ze strony Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) i decyzja Komisji.

Komisja musi przeprowadzić przegląd funduszu modernizacyjnego na podstawie mandatu określonego w art. 10d ust. 11 [dyrektywy EU ETS](#) (2003/87/WE) i art. 15 [rozporządzenia wykonawczego](#) w sprawie funduszu modernizacyjnego ((UE) 2020/1001). Po czterech latach wdrażania nadszedł odpowiedni czas na przeprowadzenie pierwszej oceny zasad funkcjonowania funduszu modernizacyjnego, również w świetle szerszej oceny dyrektywy o handlu emisjami (ETS), co mogłoby doprowadzić do przedstawienia w 2026 r. wniosku w sprawie zmiany dyrektywy. Ocena ta oznacza wywiązanie się ze spoczywającego na Komisji obowiązku przeprowadzenia przeglądu.

Cel i zakres

Będzie to ocena wdrażania zasad funkcjonowania funduszu modernizacyjnego w latach 2021–2025.

Zgodnie z art. 10d ust. 11 dyrektywy EU ETS i art. 15 rozporządzenia wykonawczego w sprawie funduszu ocena skupi się m.in. na:

- (i) obszarach, w których realizowane są projekty dotyczące inwestycji priorytetowych;
- (ii) zatwierdzaniu inwestycji priorytetowych przez EBI;
- (iii) ocenie inwestycji niepriorytetowych przez komitet inwestycyjny;
- (iv) finansowaniu i monitorowaniu inwestycji przez państwa członkowskie będące beneficjentami;
- (v) wszelkich istotnych proceduralnych aspektach wdrażania funduszu modernizacyjnego.

Wyniki tej oceny zostaną wykorzystane do poprawy niektórych aspektów wdrażania funduszu modernizacyjnego, z uwzględnieniem pewnych ograniczeń analizy wynikających ze stosunkowo krótkiego czasu działania funduszu.

W ocenie uwzględnionych zostanie pięć kryteriów:

1. **Skuteczność:** w ramach tego kryterium ocenia się, na ile skutecznie fundusz modernizacyjny osiągnął swoje cele w zakresie: (i) oferowania wsparcia finansowego państwom członkowskim, w których PKB na mieszkańca jest niższy niż 75% średniej UE; (ii) wspierania inwestycji mających na celu modernizację systemów energetycznych i poprawę efektywności energetycznej w tych krajach; (iii) zapewnienia, by dochodami funduszu modernizacyjnego zarządzano zgodnie z celami dyrektywy EU ETS.
2. **Efektywność:** kryterium to będzie uwzględniać: (i) w jaki sposób dochody ze sprzedaży uprawnień do handlu emisjami zostały wykorzystane do uzyskania oczekiwanych efektów (pod względem produktów i rezultatów) funduszu modernizacyjnego; (ii) czy proces zarządzania i zasady funkcjonowania funduszu doprowadziły do efektywnego podejmowania decyzji w sprawie projektów inwestycji oraz do efektywnej realizacji inwestycji. Kryterium to uwzględnia ilościową ocenę rzeczywistych kosztów i korzyści. Zgodnie z [programem REFIT Komisji](#) w ocenie bada się również potencjalne działania na rzecz uproszczenia i zmniejszenia obciążeń związanych z wdrażaniem funduszu modernizacyjnego. Należy ocenić skutki społeczne i wpływ funduszu na zatrudnienie, w tym przystępność cenową, korzyści płynące z czystszej środowiska oraz inwestycje w umiejętności.
3. **Adekwatność:** kryterium to pozwoli ocenić związek między obecnymi i przyszłymi potrzebami i problemami UE związanymi ze zmianą klimatu a celami funduszu. Jego celem będzie określenie wszelkich rozbieżności między celami funduszu a szerszą polityką i celami klimatycznymi UE. W ramach tego kryterium ocenione zostanie, w jaki sposób działania i struktura funduszu w okresie jego wdrażania odpowiadają obecnym potrzebom państw członkowskich o niższych dochodach.
4. **Spójność:** w ramach tego kryterium ocenione zostanie, w jaki sposób poszczególne elementy funduszu (takie jak rozróżnienie między inwestycjami priorytetowymi i niepriorytetowymi, określenie inwestycji priorytetowych, proces zatwierdzania lub zalecania inwestycji, rola państw członkowskich będących beneficjentami w finansowaniu i monitorowaniu inwestycji) funkcjonują razem, aby osiągnąć cele funduszu (spójność wewnętrzna), a także jak działają one w sposób spójny z celami polityki UE i innymi unijnymi programami finansowania (w szczególności Instrumentem na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Społecznym Funduszem Klimatycznym i polityką spójności).
5. **Unijna wartość dodana:** w ramach tego kryterium ocenione zostanie, w jaki sposób rezultaty i skutki funkcjonowania funduszu przyczyniają się do zmian wynikających z interwencji UE.

Po tej ocenie przeprowadzona zostanie końcowa ocena funduszu na koniec jego okresu funkcjonowania.

B. Lepsze stanowienie prawa

Strategia konsultacji

Strategia konsultacji w ramach oceny funduszu będzie obejmować:

- Ukierunkowane wywiady (ogółem około 50) i ankiety przeprowadzone z kluczowymi zainteresowanymi stronami funduszu: EBI (który analizuje projekty inwestycji i pełni funkcję sekretariatu funduszu), państwa członkowskie (które przedkładają projekty inwestycji do EBI, zasiadają w Komitecie Inwestycyjnym funduszu i ponoszą główną odpowiedzialność za jego wdrażanie) oraz organizacje pozarządowe, które kontrolują jego wdrażanie. Prowadzone będą również, za pośrednictwem specjalnych wywiadów i ankiet, konsultacje z niektórymi odpowiednimi organizacjami gospodarczymi i beneficjentami końcowymi funduszu;
- Niniejsze zaproszenie do zgłaszania uwag, bez dalszych konsultacji publicznych, zostanie opublikowane na portalu „Wyraź swoją opinię” we wszystkich 24 językach urzędowych UE. Uwagi będzie można zgłaszać przez 4 tygodnie. Celem zaproszenia jest uzyskanie informacji zwrotnych na temat pięciu kryteriów oceny. W szczególności zwracamy się o opinię do odpowiednich organizacji gospodarczych, potencjalnych i faktycznych beneficjentów końcowych oraz szerszego grona zainteresowanych stron. Konsultacje będą promowane za pośrednictwem strony internetowej Komisji Europejskiej, strony internetowej funduszu modernizacyjnego, mediów społecznościowych oraz bezpośredniego kontaktu z wykorzystaniem listy regularnych kontaktów funduszu.

Ze względu na swój szczególny model zarządzania fundusz ma ograniczoną liczbę zainteresowanych stron, w związku z czym może dotrzeć do wielu z nich poprzez ukierunkowane wywiady i ankiety. Zaproszenie do zgłaszania uwag umożliwi rozszerzenie konsultacji poza tradycyjną bazę zainteresowanych stron i dotarcie do tych zainteresowanych stron, z którymi nie można przeprowadzić indywidualnych rozmów. Z tych powodów przeprowadzenie konsultacji publicznych nie jest konieczne.

Sporządzone zostanie sprawozdanie podsumowujące wszystkie działania konsultacyjne, a ich wyniki znajdą się w sprawozdaniu z oceny (dokument roboczy służb Komisji), które ma zostać przygotowane przez Komisję po zakończeniu oceny. Dokument roboczy służb Komisji i sprawozdanie podsumowujące zostaną podane do wiadomości publicznej.

Gromadzenie danych i metodyka

Ocena będzie opierać się na zestawie informacji jakościowych i ilościowych, które zostaną zgromadzone przez Komisję oraz przez wykonawcę.

Dane z monitorowania zostaną pobrane ze [strony internetowej funduszu modernizacyjnego](#) (wykaz wszystkich zatwierdzonych i zalecanych inwestycji), a także przekazane przez EBI. Wykorzystane zostaną również dodatkowe źródła informacji, takie jak roczne sprawozdania państw członkowskich (za lata 2021, 2022, 2023 i 2024) oraz sprawozdania komitetu inwestycyjnego (za lata 2021, 2022, 2023 i ewentualnie 2024). Państwa członkowskie będą również zachęcane do dostarczania danych dotyczących monitorowania i finansowania inwestycji.

Przeanalizowane zostaną źródła wtórne i dokumenty dostarczone przez Dyрекję Generalną ds. Działań w dziedzinie Klimatu (DG CLIMA) i EBI. Dodatkowo w ramach oceny dokonany zostanie przegląd publikacji z innych odpowiednich źródeł, z uwzględnieniem opublikowanych i bieżących prac Komisji i innych instytucji UE, państw członkowskich, instytucji zarządzających oraz odpowiednich ekspertów i zainteresowanych stron. Częścią oceny będą również analizy konkretnych przypadków.